

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

Cap. I. Rectene instituta sint aliqua impedimenta substantialiter
impedientia ingressum in religionem Societatis, & quæ nam illa sint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

LIBER SECVNDVS.

De ingressu in Societatem, & probatione, & quæ illum antecedit, & quæ subsequitur.

Explicato Societatis instituto, ut rationem omnium, quæ in ipso sunt, distinctius tradamus, necesse est ex illa generalitate ad particularia descendere, quod faciemus servato illo ordine, quem in superioribus disputando de statu religioso in genere tenuimus, quamvis quia in Societate plures sunt perfonarum differentia, & gradus, quàm in aliis religionibus, ut notatum est lib. 1. cap. 1. num. 3. & latius cap. 3. nu. 12. ideo per illos omnes discurrere necessarium erit. Incipimus ergo à primo ingressu, de quo ante omnia supponenda sunt, quæ in communi de ingressu religionis in tom. superiori sunt dicta: nam in illis ferè conuenit Societas cum aliis religionibus, præter quædam specialia, quæ ex proprio instituto illi conueniunt: ex quibus quædam dici possunt substantialia, id est, necessaria ad valorem ingressus, quædam verò accidentaria, quia nimirum seruari debent, ut receptio rectè fiat, quamvis si emittantur, valida sit, & vtrique sunt à nobis explicanda.

CAPVT I.

Utrum rectè instituta sint aliqua impedimenta, quæ substantialiter impediunt Societatis ingressum, & quæ illi sint.

I. In instituto Societatis haberi impedimenta ad ingressum.

Inter Societatis ordinationes, seu regulas, primum locum tenent illæ, quæ ad dirigendum modum recipiendi eos, qui ad Societatem aggregandi sunt, traduntur; & continentur præcipue in opusculo, seu tractatu, quod *Generale examen* vocatur, quia iuxta illud examinantur, qui in Societatem sunt recipiendi, & illis etiam est ante omnia proponendum, ut ipsi quoque de suo ingressu maiori cum luce deliberent. Aliqua etiam adduntur in 1. p. Constit. c. 2. & 3. & p. 10. §. 7. in quibus locis quædam traduntur documenta generalia, quæ quia non ita videtur de substantia actus, nisi fortè, prout in aliquibus conditionibus particularibus includuntur, ideo in c. 3. melius attinguntur; nunc enim solum de impedimentis necessariis dicendum est. Hæc igitur quinque proponuntur in cap. 2. Examinis. Primum est, *recessisse à gremio Ecclesiæ, si item abnegando, vel si in errores contra ipsam incurrendo, ut damnatus ob aliquam propositionem hæreticam quispiam fuerit, vel si suspectum de hæresi, per sententiam publicam declaratus, vel si infamis, ob excommunicationem tanquam schismaticus, sprete auctoritate sanctæ Matris Ecclesiæ existerit.* Secundum impedimentum est, *homicidium perpetrasse, vel publicè infamem propter enormia peccata fuisse.* Tertium est, *habitu suscepisse aliquis religionis fratrum, vel leuicorum, vitam aliquandiu in obedientia cum eis agendo, siue emissæ, siue non emissæ professionis, vel eremiticæ cū vestibus monachalibus fuisse.* Quar-

tum est, *vinculo matrimonij consummati, vel seruati legitime ligatum esse.* Quintum est, *infirmiorem pati, vel obscurari, vel parum sanum iudicari, vel reddi solent, vel dispositionem notabilem ad huiusmodi infirmitatem habere.* Circa quæ non desunt obiectiones, & difficultates, quas melius expediemus discurrendo per singula, eorum sensum, & rationem reddendo; postea verò quantum & quomodo impediunt explicabimus, ac tandem quid in hac parte à Societate adiectum sit, indicabimus sequenti capite.

De primo impedimento.

Circa primum ergo, quantum ad sensum eius attinet, vnum est certum, scilicet, quando delicta ibi numerata publica sunt, modo in eadem constitutione declarato, tunc omnino impedire, ac merito; propter grauissimam infamiam, quæ de in Societatem redundaret, & talem personam ineptam, & inefficacem redderet ad Societatis militiam. Cùm verò dupliciter contingat esse publicum delictum, scilicet, vel notitia facti, vel iuris, in prædicta constitutione requiri videtur notitia publica iuridica, qualis per sententiam condemnatoriam, seu declaratoriam criminis confertur. Et ideo dubitari potest, an huiusmodi delictum, si ad eum statum non peruenit, non impediat, etiam alias factum ipsum publicum sit, & multò minus si sit occultum.

Ad hoc autem explicandum quatuor delicta, seu gradus delictorum in ea clausula attinguntur, scilicet, apostasia à fide, error circa aliquam propositionem hæreticam, suspicio hæresis, & schisma, sprete auctoritate, ac prouidentia Ecclesiæ. In secundo gradu manifestè postulat, ut sententia intercedat, qua damnetur persona propter talem errorem. Vnde quantumvis aliquis in similem casum incidit, & idem multis notus sit, videri posset, ex vi illius, non reddi inhabilem personam ad Societatem, quia in hac lege hoc non exprimitur, & non est amplianda, cùm in hac parte odiosa sit. Sed hoc dubium sublatus est in 1. p. Constit. cap. 3. lit. A. ubi dicitur sufficere errorem esse publicum, & quod timeretur in iudicio posse conueniri, cuius rei iudicium Preposito Generali relinquatur. Ibi verò non dicitur in eo casu recipi non posse, sed non debere, & ideo sola notitia publica sine sententia, non videtur facere impedimentum irritans, sed tantum impediens. Aduertendum est enim ulterius in hoc secundo genere delicti, non requiri ut quis sit hæreticus & renere contumax, sed satis est quod errores contra catholicam doctrinam protulerit, & ideo merito postulari, ut per sententiam quispiam damnatus sit de errore ob aliquam propositionem hæreticam, quia donec ita damnetur, cùm de hæresi illius non constet, nec infamiam adeo grauem regulariter contraxisse videtur, ut propterea omnino excludendus videatur. Prudenter ergo iudicio supremi Prelati id commissum est. Idemque iudicium est de tertio casu

Qua haresis
suspicio ad
hunc ingres-
sum inhabili-
tat.

Casu, in quo nec certa haresis, nec prolatio erroris clara supponitur, sed sola suspicio haresis; & ideo expresse requiritur, ut sit per sententiam publicam suspectus de haresi declaratus. Quod eodem modo intelligendum dicitur in declaratione citata ex i. part. Constit. additur verò in declaratione Examinis, eum, qui suspectus est de opinione aliqua erronea in re ad fidem pertinente; quamdiu suspicio manet non esse admittendum; ubi hæc differentia insinuat inter eum, qui per sententiam suspectus declaratus est, & eum qui alio modo est suspectus; quod in priori, impedimentum illud est perpetuum, & incurabile (ut sic dicam) quantumvis talis persona emendata sit, & suspicio in præsentia ablata; at verò in posteriori casu licet suspicio impediatur quamdiu opinio illius durat, ut ibi dicitur; tamen si auferatur, impedimentum etiam auferetur, non enim sine causa illa limitatio addita fuit.

IV.
Primo mo-
do oblen-
di prædictam
suspicionem.
Secundum.

Duobus autem modis potest intelligi suspicio: primo, quia iam constitit publicè, ac sufficienter talem suspensionem falsam fuisse, quia re vera talis persona nunquam habuit opinionem erroneam in doctrina fidei; & hic est optimus modus auferendi suspensionem, & sine dubio in illo casu sufficiens. Alius verò esse potest, si in præsentia nulla sit suspicio, quod talis persona habeat nunc talē opinionem erroneam: semper tamen suspicio maneat, an præterito tempore habuerit. Et hic modus videtur minus sufficiens, quia non omnino purgat personam ab infamia, quæ manet ex præcedente defectu, etiam si emendatus sit. Nihilominus tamen etiam in eo casu censetur auferri impedimentum, quamvis multa prudentia expendere oporteat, an in eo casu expediat recipere personam, ut per se constat. Ratio verò prioris partis est, quia declaratio dicitur, *Quamdiu suspicio manet*. Quæ verba non significant in rigore, quod solum duret suspicio de præterito actū, sed etiam quod duret secundum præsentē statum. Imò ex vi illorum verborum, sola hæc suspicio, quando sententia non interuenit, non videtur esse impedimentum inhabilitans personam, & annullans receptionem si fiat, sed solum impediens, ne rectè, & convenienter fiat. Verba enim declarationis sunt, *Qui suspectus est, &c. constat, quamdiu suspicio manet non esse admittendum*. Quæ verba videntur magis directiva, & declarativa circumspectionis, & obligationis superioris, ad quem spectat receptio, quā constitutiva nouum impedimentum irritans, quāvis definitiva esse, non appareat improbabile. Unde in rigore loquendo de tali impedimento, necessaria est sententia declarativa, ut per solam suspensionem haresis inducatur.

V.
Qua infamia excom-
municati
tanquam
schismatici
inquiratur.

In quarto gradu, seu modo huius impedimenti, infamia necessaria est, ut in eo expresse dicitur. Nō declaratur autem ibi, oportere hanc infamiam esse iuris, id est, in publica, & iuridica sententia fundatam, sed solum postulat, ut quis extiterit infamis ob excommunicationem tanquā schismaticus, spreto autoritate, & providentia sanctæ Matris Ecclesiæ. Potest autem aliquis incurere hanc excommunicationem ipso facto, & esse infamis ob talem excommunicationem, etiam si per sententiam declaratus non sit: nam potest delictum esse publicum, & consequenter etiam censura, quod sufficit ad prædictam infamiam. Atque ex his facile redditur ratio huius impedimenti, quoad hæc tria membra: propria enim, ac præcisā ratio fundatur in infamia. Quamvis enim illa delicta, vel suspensiones eorum, merito possent reddere cautiorem Societatem in receptione talium personarum, nihilominus non sunt posita, ut absoluta impedimenta, nisi quando prædicta infamia intercedit, quia alia incommoda possent esse ablata & per prudentiam id posset iudi-

cari. Infamia verò talium delictorum est magna impedimentum in hoc instituto, & vitæ genere; tū propter ea, quæ generalia sunt, & statim attingitur in secundo impedimento; tum etiam quia cum hæc religio (inter alia) per se instituta sit ad defensionem fidei, & specialem obedientiam ad Sedem Apostolicam profiteatur, merito censetur ineptus ad illam profectandam, qui de erroribus contra fidem, vel de suspensione haresis damnatus est, vel qui de publico schismate est infamis. Sicut Inquisitores, quia de erroribus contra fidem iudicant, ab omni errorum suspensione immunes esse debent, iuxta illud Ambrosii. *serm. 20. in Psalm. 118. Induct ille de aliterius errore, qui non habet quod in se ipso condemnnet.* & habetur in c. *iudicet. 3. q. 7.* Atque hinc etiam constat idem dicendum esse in primo gradu huius impedimenti, scilicet apostasiæ à fide, si in eo similis infamia interueniat, an verò necessaria sit, dicam melius in puncto sequenti n. 11. & 14.

Vide Bonam
ment in c. 2.
expositio
sua regula.
De apostasi-
a à fide.

De secundo impedimento.

Secundum impedimentum duas habet partes.

VI.

Prima est de homicidio, circa quod, priusquam eius rationem reddamus, querendum est de quo homicidio intelligendum sit. Et in primis an vniuersaliter intelligatur de omni homicidio, siue illicito, siue licito, quale est, quod fit à milite in iusto bello; à iudice per iustam sententiam, & ab eius executore. Quod enim sub hac generalitate verbum illud accipiendum sit, suadet primum absoluta vocis significatio. Secundò, quia illud homicidium videtur hic intelligendum, quod sufficit ad irregularitatem contrahendam; sed ad hoc etiam sufficit homicidium etiam licitum, ut supponimus; ergo. Maior patet, quia cum religio Societatis sit religio clericorum, merito delictum, quod facit hominem irregularem, & ineptum ad clericales functiones, reddit etiam illum inhabilem ad ingressum talis religionis, argumento cap. *vl. de cleric. excommun. ministr.* ubi irritanda dicitur electio excommunicati minori excommunicatione, quia *ad usceptionem eorum eligetur, à quorum perceptione à sancta Patris est priuatus.* Quem textum in disput. 2. de Censuris sect. 2. ver- sauius. Sic ergo dicere in præsentia possumus: receptionem talis personæ in Societate inuolidam esse, ne quis recipiatur ad ea ministeria, à quibus est per Ecclesiam remotus. Iuxta quem discursum solum erit excipiendum occisio hominis in propriam defensionem: per illam enim irregularitas non incurritur. De qua exceptione res videtur indubitata: cur enim naturalis defensio existimanda est religiosum statum impedire, cum sit per se honesta, & nullam speciem mali habeat, aut defectum lenitatis, propter quam causam nullum sacrum ministerium impedit. Accedit, quod ad illud non meretur nomen homicidii moraliter loquendo, sed defensionis propriæ, tunc enim ille qui alterum aggreditur, magis seipsum interficit, quàm ab altero occiditur.

De primo
membro, id
est, homici-
dio dub. 1.
An quo dili-
bet impedi-
tur.

Homicidii
in propriam
defensionem
non impedi-
tur.

Addo verò vltèrius probabilius mihi videri, impedimentum hoc esse restringendum ad homicidium peccaminosum. Primò quidem, quia vox *homicidii* moraliter significat actum intrinsecè malū, qualis prohibitus est per quintum præceptū Decalogi, ut tradit D. Thom. 1. 2. q. 100. art. 8. ad 3. & sumitur ex August. 1. de liber. arbit. cap. 4. Et hic est communis vsus huius vocis in legibus, & præceptis, & maxime in materia odiosa ita intelligenda est iuxta vulgatam regulam. Secundò, quia statim in 2. ca. eiusdem examinis §. 6. pro ratione huius impedimenti redditur, quia, qui hanc *noī* habuerit, minus aptum instrumentū erit ad Societatis munera, propter consuetudinem multā, & communem infirmitatem. Quæ

VII.
Solum pecca-
minosum ho-
micidii m-
bunc ingres-
sum impedito-
re.

verba

verba planè supponunt, in hoc impedimento aliquam culpam, vel notam, seu infamiam ex illa fuisse contractam. Tertio, quia difcurfus in contrariū factus efficac non est, alioqui probaret omnem irregularitatem debere esse in Societate impedimentum inhabilitans ad ingressum in illam, quod est planè falsum, quia defectus natalium facit hominē irregularem, & in præsentī non est hominī impedimentum. Sic ergo defectus lenitatis licet inducat irregularitatem, non propterea comprehendendus est sub homicidio, quod multo magis odiosum est, & eius irregularitas longe diversa. Vnde potest optima differentia assignari: nam in irregularitate contracta ex defectu lenitatis, potest ipsa Societas dispensare, vt nunc suppono ex priuilegiis eius, verbo *Dispensatio*, & infra lib. 9. cap. 2. à nu. 41. dicitur. In irregularitate autem ex homicidio, præsertim volutario, & commisso ante ingressum Societatis, non potest ipsa dispensare, & ideo mirum non est, quod prior defectus non impediat ingressum, licet posterior impediatur.

VIII.
Dubium se-
cundum,
An solum
voluntariū
homicidium
hunc ingres-
sum impe-
diat.

Hinc verò nascitur secundum dubium, an scilicet, hoc impeditur in intelligendum sit de omni homicidio peccaminoso, vel solum de illo, quod in iure dicitur *voluntarium*, & à casuali distinguitur. Suppono autem non esse sermonem de casuali omnino, quod omne *voluntarium*, etiam *indirectum* excludit, quia illud nõ est peccaminosum, vt per multa capita traditur 23. q. 7. Et ideo certum est hic non comprehenditur ex dictis, tum etiam quia non est actus humanus, qualem significat homicidium absolute dictum. Neque oportet hic distinguere, vel quaestione mouere, de dante operam relictæ, vel illicitæ: nam totum hoc materiale est, solumque est inficiendum quod ad præsens attinet, an in ratione homicidij actus sufficienter voluntarius sit, & culpabilis. Sumitur ergo hic *casuale* h. *indirectum*, vt distinguitur à *voluntario directe*, etiam si *indirecte voluntarium* sit. Videtur ergo impeditur hoc restringendum ad homicidium *voluntarium*: primum ex repositione proximè data; nam sola irregularitas homicidij voluntarij iura reservata est, vt potestas in ea dispensandi non sit Societati concessa, in alia verò, quæ est ex homicidio casuali, dispensare potest ergo sicut defectus lenitatis non impedit ob hanc causam, ita nec homicidium casuale. Secundò ex generali regula, quod *odiosa restringenda sunt*, & ex quodam principio recepto, quod in huiusmodi legibus ponentibus censuras, aut inhabilitates propter delicta, verba, quibus talia delicta significantur, restringenda sunt ad delicta omnino perfecta, & consummata in sua specie; huiusmodi autem in præfenti est homicidium voluntarium; nam casuale imperfectum est, & ideo eius irregularitas multò facilius tollitur.

IX.
Non solum
voluntariū
sed etiam
causale ho-
micidium
peccatum
sum impidi-
re.

Nihilominus verum cenſeo ſub hoc homicidio comprehenditur etiam caſuale peccaminofum, probatur primò ex vſu, qui eſt optimus legum interpres. In hoc autem ſenſu videtur vſu receptum, & obſeruatum hoc impedimentum in ſocietate. Secundò ex abſoluta appellatione *homicidij*, quādoque enim iura ſpecialiter volunt reſeruare, aut aliquid ſuſtineri de homicidio directo, ita vt caſuale non comprehendatur, addere ſolent illam particulam *voluntarium*, vt ſpecialiter videre licet in Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 6. de reformat. Et meritò, quia *homicidium* abſolute prolatum ſignificat omnem occiſionem hominis inſiniftrè malam, ſub qua comprehenditur etiam illa, quæ ex negligentia fit; qualis eſt in homicidio caſuali. Et in vniuerſum leges prohibentes delicta abſolute, vt propriè illa ferètes cenſuram, non ſolum illa comprehendunt directa voluntate facta, ſed etiam indirecta; & ideo quodam lex ferens cenſuram, ſolum vult compre-

hendere culpam directè voluntariam, semper addit particulam *scienter*, vel verbum *quapropter, propterea*, aut aliud simile, vt proprio loco diximus, disput. 4. de censur. sect. 9. & alios latè citat Sanches lib. 2. de matr. disputat. 40. num. 4. Hæc autem confutatio nullum addit verbum limitans homicidium ad volu- tum voluntarium; ergo non potest à nobis cum alio- quo fundamento limitari. Et quamvis verum fit requiri actum consummatum vique ad effectum mortis, non tamen est de ratione peccati consum- mati in sua specie, quod fit directè voluntarium, sed solum quod sit actus simpliciter humanus, & mo- ralis ita, vt ex parte voluntarij, & a peccatum morale sufficiat. Denique non refert, quod Societas pos- sit dispensare in irregularitate contracta ex homicidio casuali, quia in superiori puncto solum diximus, hanc potestatem iurare, vt aliquis defectus minus impediatur. Inde tamen non fit consequens, vt omnis defectus, in quo alias potest Societas dispensare, eo ipso non impediatur ingressum, quia hæri po- test, vt ad hunc effectum non expediat vt tali dis- pensatione, licet propter alios potestas habeatur. Neque etiam valet argumentum ab homicidio cir- cito ad casuale, tum quia in his rebus positius ar- gumenta à simili debilia sunt, & Random est rigori verborum legis; tum etiam quia homicidium licitum non inducit notam in perfonam; vnde quoad ordines non impedit, nisi propter significationem; homicidium autem peccaminosum, licet casuale sit, sæpe inducit notam, & grauius turbat pacem, & scandalum generat.

Hinc verò succedit tertia dubitatio, an hoc impedimentum intelligendum sit de quocunque homicidio externo, etiam si occurrat illi, an solum de publico. Nam quod de publico tantum intelligendum sit, videtur suadere ratio, quia in eodem cap. §. 6. datur de hoc impedimento, scilicet, *quod si in materia instrumenta erunt, quibus habet notam habentem, verum per hanc notam infamia significari videtur, nam per sequentia declarant, propter consuetum multum, & communem firmitatem*; hac enim infirmitas communis non videtur esse alia, nisi illa de qua dixit Bernard. serm. 2. de reffurect. *legimus, & quod dicitur in mentis discidium, ut cuius pars desit, etiam prædictum tenuatur*. Propter quod Hincius Papa epistol. 7. ad Episcopos Hispaniæ cap. 1. cum statuit de irregularitate in eos, qui publicam penitentiam egissent, rationem subdit. *Nam quia cor iniquum a deo clauditur, qui se peccata sua populo scire nolle confitetur*. Quis, quæ palam ante vult tacere, non venit ut assilum? habetur in cap. non negamus. 61. dist. 12. Hæc autem ratio intellecta supponit delictum esse publicum, alias nec notam, nec infamiam inducet. Accedit, quod ex antiquorum Doctorum sententia homicidium omnino occultum non inducit irregularitatem; ergo multo minus inducit in Societate hoc impedimentum.

Atque hæc rationes dubitandi locum habent etiam in primo impedimento, quoad peccatum apostatice a fide; et ideo suprâ in fine nunc, simul habendam remissum. Illa enim ratio *denotatur*, *munus infirmis*, te, simul traditur in dicto loco de primo, et de secundo impedimento; ergo sicut ex illa colligimus, hic non comprehendimus homicidium occultum; ita idem colligendum est de apostasia, quæ dicitur. Loquor autem non solum de apostasia, quæ dicitur per se occulta, qualis est merè interna, de qua nullum videtur esse dubium, quia illa non subiacet humano iudicio, neque humanæ legi; sed etiam de externa apostasia, quæ per accidens *alio dicitur*, quando contingit ab aliis non sciri, cum de se sciri possit. Nam si hæc requiritur tacitum infamie, verò facta probare videtur, non tantum requiritur, quod cognoscere possit, sed etiam quod nota sit. Et continetur

matur etiam, quia sola hæresis publica videtur inducere in iure irregularitatem; in c. ad abolendam. de hæreticis; & in c. falsarium. i. q. 7. Confirmatur tamen, quia videtur res valde ardua, ut omnes iuvenes, qui nunc in provinciis hæreticorum educantur, & consequenter ab Ecclesia recedunt, sint inhabiles ad ingressum in Societatem post perfectam conversionem, & reditum ad Ecclesiam.

XII. Nihilominus quod ad homicidium attinet, verius censeo hoc impedimentum etiam contrahi per homicidium occultum. Ratio prima est illa generalis, quod ubi lex non limitat, neque evidens ratio cogit, nos non possumus prudenter limitationem adhibere. Vnde etiam in iure canonico mihi certum est, propter homicidium quantumvis occultum irregularitatem incurrere, & satis significatur in Trid. sess. 24. cap. licet. de reform. Cum ergo hæc lex absolute, & indistincte loquatur, non potest à nobis ad homicidium publicum restringi; eo vel maxime, quod ex contextu verborum potest hoc etiam conuinci. Sic enim habent. *Secundus est, homicidium aliquo tempore perpetrasse, vel publicè infamem propter enormem peccata fuisse.* In quo contextu duo considero: vnum est, eo ipso quod aduerbium publicè additur in posteriori membro, & non in priori, tacite à priori excludi. Aliud est, in aliis criminibus impedimentum poni ratione infamie; in homicidio vero non, sed ratione solius delicti; ergo absque infamia impeditur; ergo etiam si occultum sit: nam si oporteret esse publicum, maxime propter infamiam. Atque ita opinor in praxi, & consuetudine obtineri, nam si is qui examinatur, fateatur se homicidium perpetrasse, nihil amplius de fama, vel infamia; publico, vel occulto interrogatur, sed inhabilis iudicatur.

XIII. Quocirca, si ratio huius impedimenti in sensu supra num. 7. & 10. explicato, accipienda sit, dicendum est, in ea consideratum esse id, quod frequentius, & ut plurimum accidit, scilicet, quod tale delictum magnam notam inurat: quod verò in particulari casu, quando delictum est occultum, hæc ratio cessat, accidentarium est, & non sufficit, ut decisio legis cesset: maxime quia licet delictum nunc sit occultum semper subest illi periculo grauem notam inferendi. Potest autem illa ratio habere alium sensum, scilicet, ve illa infirmitas consuetæ, & multis communis, non referatur ad opinionem aliorum, sed ad ipsummet homicidam, vel apostatam. Est enim communis infirmitas, ut qui semel cecidit, iterum facile cadere possit, vel saltem quando lapsus est adeo grauis, & enormis, ostendit naturam, aut nimis iracundam, seu ferocem, ut in homicidio, aut nimis inconstantem, ut in apostasia; rectè ergo intelligi potest, hanc esse communem infirmitatem, ob cuius notam talia impedimenta ponuntur, iuxta quem sensum ad illam rationem, non est necessaria infamia per publicam notitiam; nam ipsum delictum satis notat personam. Tamen iuxta hunc etiam sensum data proximè doctrina necessaria est, scilicet, quod licet in aliquo particulari homicidio cesset hæc nota, eo quod casu, vel ex passione acciderit, & alias constet hominem esse moderatæ naturæ, nihilominus impedimentum habeat suam vim, quia lex non considerat particulares casus, sed generaliter fertur, suamque efficaciam habet. Omne ergo homicidium peccaminosum hic comprehenditur, etiam si non propria manu, sed per alium iubendo perpetratum sit, ut declaratur i. p. Constitut. c. 3. liter. C. ubi in casibus dubiis iudicium Generali remittitur, qui admonetur, ne se facilem in huiusmodi dubiis exhibeat; quo verbo significatur, in tali dubio inclinandum esse in fauorem religionis, etiam si respectu particularis personæ rigorosum videatur.

Franc. Suar. de statu relig. Tom. I V.

Vnde consequenter idem censeo dicendum in primo impedimento, de eo, qui recessit à gremio sanctæ Ecclesiæ, fidem abnegando; nam omnes rationes factæ hic applicari possunt, & argumentum sumptum ex ratione impedimenti, hic eodem modo cessat. ibi ergo verba etiam præcisa, & absoluta sunt. Et præterea ex quatuor membris, quæ in primo impedimento ponuntur, in secundo requiritur damnatio; in tertio, sententia publica; in quarto infamia; In primo verò nihil horum ponitur, sed tantum delictum; ergo signum est, nullam ex illis conditionibus requiri; alias, qua ratione quis diceret esse necessariam infamiam, vel notitiam publicam, posset etiam dicere esse necessariam condemnationem per sententiam publicam. Hoc autem manifeste falsum est, & improbabile; ergo, & prius; nam sequela tener à paritate rationis, quantum spectat ad verba legis. Quia verò in Constit. i. p. cap. 3. aliquid additur, quo potest hoc impedimentum restringi, id præmittendum non est, & aliqua differentia constituenda inter hoc delictum, & homicidium, quia homicidium, nec publicum esse oportet, nec probabile; hoc verò licet non oporteat esse publicum, videtur saltem esse necessarium, ut sit probabile, propter id, quod statim adiciam. Nam in primis necessarium est abnegationem esse exteriorem, sola enim mentalis hæresis non sufficit, ut supra n. 11. dicebam. Quod etiam ipsum verbum *abnegandi* satis indicat, & explicatur clarius in i. p. Constit. ca. 3. dum additur, *abnegando inter infideles.* Quo verbo non solum significatur crimen debere esse externum, sed etiam aliquo modo publicum, & inter infideles commissum. Potest tamen esse hoc modo publicum, id est probabile, quamuis non sit publicum, id est, notorium, qualis nunc esse solet in Lusitania v. g. apostasia à fide Neophytorum, quos *novos Christianos* vocant, etiam si occultè, & inter se ipsos, illam exerceant: talis enim apostasia est sufficiens impedimentum, etiam si contingeret cadere in eam personam, quæ aliàs inhabilis non esset ratione originis. Vterius verò necessarium est, ut interior simul cum exteriori concurret: nam licet quis exterius abnegauerit propter timorem, vel amorem humanum, sola exteriori fictione, interius autem retinendo fidem non incurret hoc impedimentum, sicut nec poenas iuris contra hæreticos latas, ut disp. 14. de fide sess. 6. dixi, & disput. 43. sect. 1. de censur. quia ille simpliciter non abnegavit fidem, sed finxit abnegare: verba autem harum legum strictè, & in rigore accipienda sunt. Deinde existimo oportere, ut talis persona post adultam ætatem fuerit aliquando fidelis, & in catholica Ecclesia sufficienter instructa: nam si quis ab infantia fuit educatus inter hæreticos, etiam si baptizatus fuerit, & perueniens ad adultam ætatem eorum errores imberberit, non videtur propriè, & in rigore dici posse à gremio Sanctæ Ecclesiæ recessisse abnegando fidem. Quod erit certius, quando probabiliter creditur ipsum habuisse ignorantiam inuincibilem. Idem tamen mihi est probabile, etiam si postquam cepit dubitare, negligenter, aut pertinaciter in prioribus erroribus permanserit, quia ille nondum incidit in formalem, ac perfectam apostasiam, qualem prædicta verba in proprietate significant: Et iuxta hanc expositionem facile expeditur difficultas prædicta in fine numer. 11. (cetera enim ibidem opposita ex dictis sunt expedita) de iuuenibus hæreticorum filiis, & inter hæreticos educatis: nam si illi postquam ad Ecclesiæ gremium conuersi sunt, nunquam iterum ab illa recesserunt, nec fidem abnegarunt, non videntur esse inhabiles ad Societatem, ex vi huius impedimenti, quia (ut dixi) non possunt iudicari perfecte Apostatæ. Imò in his etiam, si prior ille status fuerit publicus, non videtur obstat, nisi

Apostasiam à fide occultam sufficere ad hoc impedimentum.

Præcedens ab inferiori.

Requiritur ut persona in adulta ætate aliquando fuerit fidelis.

Expeditur difficultas de iuuenibus inter hæreticos educatis.

nisi perueniatur ad sententiam, in talem personam publicè latam; nam tunc ex alio capite, seu gradu secundo loco posito in illo primo casu, impediret; si verò notitia, vel sententia publica solum est generaliter de tali provincia, vel natione, sicut nunc Gregorius habetur schismatici, tunc infamia magis est nationis, quam personæ, ideoque illa non impediret. Et hæc declaratio habetur expressè i. p. Constitut. cap. 3. liter. B.

XV.
De secundo
membro
eiusdem se-
cundi impe-
dimenti, id
est, infamia
ob enormia
pec. ata.

Ex quo facile declaratur secundum membrum casus, seu impedimenti seruandi, scilicet, infamia publica propter enormia peccata, circa quod statim occurrebat explicandum, quæ nam sint huiusmodi enormia peccata. Sed hoc labore nos liberauit declaratio in d. c. 3. Constit. ubi Generali committit an peccata sint iudicanda enormia nec ne, ad quod iudicium ferendum primum expendendum est ius commune, in quo illa peccata merito censentur enormia, quæ per se inducunt iuris infamiam. cap. in aliquo. §. i. d. cum aliis, quæ de infamia inducere irregularitatem disput. 48. de censur. adduximus. Deinde dubitari poterat si hæc infamia non sit in eodem loco, in quo homo est recipiendus, sed in alio multum distat, & sine morali periculo, quod illud diffundi possit, an tunc impediat? Verum hoc etiam dubium sublatum est in declarationibus, tam examinis, quam constitutionum, ubi dicitur infamiam solum impedire ubi est, non verò in remotissimis regionibus, si persona est sufficienter emendata. Atque ita facile constat hoc impedimentum esse valde consentaneum rationi, & necessarium ad finem Societatis, & valde conforme iuri, quo cauetur infamibus non debere concedi aditus ad dignitates. cap. inter dilectos. de excessib. Prælat. & regul. §. 6. de regulis iuris in 6. Quamuis enim recipi in Societate, non sit admitti ad dignitatem, tamen ex ea parte, qua hic status ordinatur ad sacerdotalia munia, & conuersionem animarum, potest quoad hoc dignitatibus comparari.

De tertio impedimento.

XVI.
De primo
membro as-
sumpti ha-
bitus religio-
nis.

Tertium impedimentum duas etiam habet partes. Prima est, assumpti religionis habitus, ut dicitur in citato ca. 3. Constitut. Declaratur autem ibidem, intelligendum hoc esse, non solum de assumptione habitus per professionem, sed de gestatione habitus religionis, etiam per vnum diem, dummodo id factum sit animo assumendi religionem, saltem quoad probationem, seu nouitiatum. In examine autem magis limitatur, ac declaratur particula illa religionis, his verbis, assumpti habitum aliquis religionis fratrum, vel clericorum: quæ videntur addita, ut non comprehendantur assumpti habitum religionum militarium, quoad milites; nam quoad clericos expressè excluduntur per illam particulam clericorum: per fratres autem monachi omnes intelliguntur: propriè ergo isti milites dici non possunt habere habitum fratrum, vel clericorum, non ergo hic comprehenduntur. Et ita declaratum est in Cōgregatione I. generali Societatis can. 5. & in praxi etiam receptum est, præterquam quod multi existimant hos non esse propriè, & simpliciter religiosos. Qua de re latè, in præced. tract. lib. 1. cap. 3. & 4. agendo de varietate religionum in genere. Iuxta quam sententiam possent etiam excludi ex absoluta appellatione religiosorum, sub qua illi non videntur comprehendendi, saltem secundum ordinarium, & communem modum loquendi, & denique, quidquid sit de statu, tamen quoad vsum, & viuendi modum, constat de facto hos milites parum differre à secularibus.

XVII.

Sic igitur explicata hac parte, quod attinet ad religiosos professos, non est difficile rationem illius

reddere. Primum, quia ut D. Thom. docuit 2. 2. quæst. 189. art. 9. transitus ab vna religione ad aliam non est per se laudabilis, nisi ob magnam necessitatem, vel specialem vtilitatem, ut supra in tract. 8. lib. 3. §. 1. si quis tract. ordinariū, non oportuit in hac lege considerari, & ideo absolute lex posita est; quia si in aliquo particulari casu, & Societati, & desideranti eius ingressum, iudicaretur expediens eum admittere, non obstante tali impedimento, per dispensationem à Summo Pontifice impetratam poterat tali casui subueniri, & aliquando subuenientem accipi. Et confirmari hoc potest ex Calsiano collat. 14. cap. 5. ubi Abbas Nestor. sic inquit. Vnicuique vite, & conuersionis est, ut secundum propositum quod elegit, sine gratia, quam accepit, summo studio, ac diligentia ad operis arripit perfectionem perueniret, & aliorum quidem laudem, admirantque virtutes, nequaquam à sua, quam elegit, professione discedat. Vnde idem Calsian. lib. 4. de institut. renunc. cap. 6. significat olim obseruatum esse ab antiquis monachis, ut neminem reciperent, qui à prima sua vocatione defecisset. Nos quomodo inquit? patiuntur illi adhuc induci (id est, vetibus religionis) quem semel ab institutionis suæ regula reuocari viderint. Sic etiam Athanas. Constantinopolitanus epistola 5. ad finem decernit, qui monasterium semel deseruit, non esse in alio recipiendum. Ac denique Imperator Iustinianus in Authent. de Monachis collat. 5. inquit. Si quis reliquens monasterium in quo conuersionem habueris ad aliud, et alias monasterium, competens est reuocandissimos Abbates, cum non suspicet, erroris, namque est talis vita monastica, nullatenus toleranda proxima, neque constantis, & persistentis animi. Hoc ergo impedimentum quantum ad professos in aliis religionibus (de quibus videntur dicta testimonia loqui) satis consentaneum est antiquitati, & rationes eius, quæ in constitutione ipsa assignantur, quæque statim explicabimus, facile illi accommodantur.

At verò quod solus habitus nouitiorum per quodlibet breue tempus assumptus impediat, nouum videri potest, & difficile: tum quia in nulla religione obseruatur, quod ego sciam; tum etiam quia tempus nouitatus ad probationem concessum est, & alioquin ideo non perseverasse usque ad professionem non potest indicat inconstantiam, aut animi leuitatem. Cur ergo ob eam causam debet aliquis inhabilis censeri ad Societatem? Fieri enim potest, ut per probationem alterius religionis aliquis prudenter iudicet, se non esse aptum ad illam, & quod à Deo vocetur ad Societatem, cur ergo debet excludi? Et augent difficultas quoad alteram partem illius impedimenti, quæ est de eremitis sub certo habitu monachali, nam ille non est status, sed priuatus quidam quendi modus, cur ergo impedire debet magis quam aliis viuendi modi?

Nihilominus duplex ratio illius impedimenti redditur in eodem cap. 2. Examini, & vtrique sufficiens sine dubio est, ut hac constitutio honesta, & rationabilis censeatur, maxime cum liberum sit rationabilis censeatur, qui absque vlla suspitione contraria ad finem sui instituti apti iudicantur. Prior ergo ratio est. Quod nobis in Domino videatur (ait B. Ignatius) cum qui bonus Christianus sit, debere esse firmum in sua prima vocatione, præsertim cum illa tam sit sancta, in qua scilicet, quæ vniuerso seculo relicta, se totum dedicat in aiori seruicio, & gloriæ sui Creatoris, & Domini. Itaque licet mutare religionem ante professionem, minor inconstantia videatur; tamen, quia ut plurimum signum est animi inconstantis, & mutabilis, in Societate non recipitur. Cui consonat consilium Basilij in regula 10. ex futuris, ubi ait, ab his qui volunt religionem ingredi, diligenter exquirendum esse, qui ipsorum motu sunt

ut intelligatur an sine consilio instabili, & ad constituendum quidam in vramus partem precipi. Cuius rei signum esse solet huiusmodi facilis mutatio religionum, etiam quoad probationem: Et subdit Basilus. Si quidem in iis, qui istiusmodi sunt, magnopere suspecta inconstancia esse debet, qui, praeter id, quod nullam ipsi vtilitatem inueniunt, ceterum etiam sunt detrimento, quod institutum viuendi nostrum, falsis probis, & nequissimam maledictum magnopere infamant. Verum quidem est statim adiungere Basilium hos non esse statim à principio desperandos, sed prius extra religionem ipsam exercitandos, & probandos, ut si sufficiens indicium emendationis, & constantiae dederint, admittantur. At illud fortasse tunc conueniens fuit, quia exiguus erat religionum numerus; nunc autem plures sunt religiones, in quibus hi recipi possunt, & ideo non est iudicatum necessarium in his probandis immorari: maxime cum Societas ratione sui instituti multa alia habeat, in quibus suos religiosos probare, & experiri ex instituto teneatur.

XX.
Secunda
constitutio
natio.

Secunda ergo ratio est, Postremo sic nobis persuademus, praeterquam quod maius sit futurum adificatio proximorum, eo melius in Domino, ipsius gratia aspirante, conservari posse omnes professos, coadiutores, atque holisticos, quo magis liberi fuerint ab huiusmodi impedimentis, ac veluti vnius coloris, & similitudinis omnes. In quibus verbis vna ratio principaliter dari videtur, & altera obiter attingi. Ratio ergo principalis est, ut cum omnes, qui in Societate fuerint, experti non sint, imò nec deliberauerint aliud institutum, omnino contenti sint eo, quod proficentur, & in illo summam vniuersitatem, & similitudinem habeant, quod ad vniuersitatem eorum, & amorem inter se, & ad maiorem quietem, & pacem multum conferat: est enim similitudo causa amoris, ut dixit D. Thom. 1. 2. quæst. 27. art. 3. & Aristot. 8. Ethic. cap. 6. dixit aequalitatem esse amicitiae fundamentum. & in cap. in noua. 16. quæst. 7. dicitur. In vno eodemque officio non debet dispar esse professio; nam coherere, & coniungi non possunt, quibus & studia, & vota diuersa sunt. Et quamvis is, qui alteram religionem probauit, & deseruit, iam illam non proficetur, tamen quia possunt in eo manere aliqua vestigia illius professionis, vel aliqui conceptus, seu apprehensiones diuersæ, & discrepantes ab instituto Societatis, & ideo semper timetur aliqua difformitas, quæ possit pacem turbare; maxime cum Societas propriam viuendi rationem, ab aliis in multis diuersam profiteri videatur. Et hanc existimo esse potissimam rationem huius impedimenti: & ob eam rem si quis semel in Societate ingressus ab ea deficiat, iterumque ingredi velit, non est inhabilis quominus recipi possit; quia licet prior ratio inconstantiæ in eoloco habeat, hæc posterior cessat. Quod autem hoc ita sit, patet ex verbis ipsius Constitutionis: nam cum dicitur *habitu alicuius religionis*, planè loquitur de aliis religionibus à Societate distinctis.

XXI.
Tertia ratio.

Alteram verò ratio ibi obiter, ut dixi, tacta est, quia scilicet creditur hoc futurum in maiorem animarum ædificationem, quod duplici ex causa, seu respectu dici potest. Primò respectu aliarum religionum, quibus gratum esse debet, quod ab eis deficientes in Societate non recipiantur. Deinde respectu aliorum fidelium, apud quos nonnulla nota semper est, defecisse à religione semel accepta, etiam quoad nouitiatum tantum: & quia Societas tota est ad lucrandos fideles, & salutem animarum procurandam, ideo omni ratione euitare studet, quicquid potest operatorum exultationem aut beneuolentiam apud alios minuire. Vnde fortasse etiam in hoc consideratum est, quod is qui non se ostendit constantem, & idoneum ad perseverandum in religione ad solam perfectionem propriam.

Franc. Suar. de statu relig. Tom. IV.

principaliter instituta, non videtur aptus illi religioni, quæ non solum propria, sed etiam aliena perfectioni incumbit. Dices. Interdum Monachus, qui ex vi sui instituti, tantum suæ salutis attendit, assumitur ad Episcopatum, qui ad perficiendos alios præcipue ordinatur. Respondeo, aliud est assumi, aliud relinquere proprium statum per inconstantiā illud enim prius nullam notam inducit, neque est indicium alicuius defectus, sicut hoc posterius. Præsertim quia monachus, si iam erat professus, licet ad Episcopatum assumatur, monachus manet, atque non ita mutat statum, ut spoliatur priori (ut ita dicam) specie monachatus, imò nec in indiuiduo, sicut facit, qui ex vna religione transit in aliam, maxime Societatem, quam veluti specie diuersam intelligimus, ut ex dictis libro 1. cap. 2. & ex graduum varietate constare potest. Si autem contingat (ut fieri potest) ex nouitatu assumi ad Episcopatum, tunc non manet quidem in priori statu inchoato, sed immediate transit ad perfectiorem, non tamen ex animi inconstancia, sed ex obedientia Superioris; & ideo in iure id prohibitum non est: in Societate verò speciali iure id est prohibitum, ratione iam dicta.

Evasio præcluditur.

De quarto impedimento.

Quantum impedimentum duas partes habet. Vna est de coniugatis; alia de seruis. Et prior quidem fundata est in ipsa ratione naturali, quia maritus post consummatum matrimonium, non est dominus sui corporis, & ideo non potest illud alteri, etiam religioni liberè donare. Et ideo impedimentum hoc, quoad hanc partem in iure communi fundatum est, ut statim dicam, & in aliis religionibus seruatur, ut patet ex regula Minorum cap. 2. & ex Constitutionibus Prædicatorum 1. p. d. 1. cap. 13. Imò D. Basil. in regulis fusius disputatis cap. 12. eiusdem impedimenti meminit. Intelligitur autem hoc impedimentum, quoad hanc partem, eo modo quo in iure communi explicatur, scilicet, sine facultate coniugis: Nam si facultas à coniuge concederetur (dicitur in declaratione 1. p. cap. 3. lit. F.) seruatis aliis circumstantiis, quæ iuxta sanam doctrinam, & vsum sanctæ Ecclesiæ solent obseruari, impedimentum esse desinit. Illæ autem sunt, ut coniux, vel monasterium ingrediatur, si iuuenis sit, vel votum continentie emitat, iuxta cap. cum suis. & cap. ad Apostolicam. de conuers. coniug. quod in tom. superiori declaratum est. Addenda verò sunt duo. Vnum est, ex iure communi, si maritus ingrediatur de consensu vxoris, non seruatis autem aliis circumstantiis, ingressum, seu professionem esse validam, quoad substantiam, & proprietatem, ut sic dicam, quamvis quoad vsum impediri possit, si vxor repetat maritum, iuxta cap. ex parte. de conuers. coniug. At verò in Societate ex vi huius impedimenti, receptio erit nulla, etiam si fiat de consensu vxoris, si alia iuris circumstantia non seruatur: quia in constitut. absolute ponitur *matrimonium consummatum* tanquam essenziale impedimentum. Et in declaratione, (quæ eandem vim legis habet) non ponitur alia exceptio, nec dicitur cessare hoc impedimentum, nisi vel per mortem naturalem, vel coniuge facultatem concedente, obseruatis iuris circumstantiis: ergo illis non seruatis, integrum manet impedimentum, etiam si nudus consensus præstetur. Aliud notandum est, quamvis consensu præstito cum debitis circumstantiis, cesset impedimentum essenziale, nihilominus semper esse impedimentum, ut talis persona recipi non debeat, sine Generalis facultate; ita ut nec Prouincialis possit in hoc dispensare, ut in illius regula 36. cautum est.

XXII.
De prima
parte, id est,
coniugio.

Vltimò circa hanc partem dubitari potest de

XXIII.

L1 2

matri-

Num matri-
monium ra-
tum non co-
summatum
hoc impedi-
mentum in-
ducit?

An per vota
simplicia e-
missa, in So-
cietate ma-
trimonium
ratum dis-
soluatur.

matrimoniorato, & non consummato, an impe-
diat Societatis ingressum, siue consentiente, siue re-
pugnante coniuge. Sed in hoc certum est, ex vi hu-
ius legis id non esse impedimentum, quia licet in d.
cap. 3. Constit. simpliciter nominetur *matrimonium*,
tamen in cap. 2. Examinis expressè additur *consum-*
matum, & in declaratione id etiam supponitur, &
iuxta commune ius ita esset intelligendum, quam-
diu aliud non exprimeretur. Quapropter absolute
censetur non esse inhabilem ad Societatem talem per-
sonam, & receptionem eius non esse ex se irritam,
quia neque ex vi iuris communis irrita est, neque
inuenio ius speciale, quod illam irritet. Quod er-
go queri potest, solum est, si huiusmodi nouitias
expleto anno, vel saltem biennio probationis, non
admittatur ad professionem solennem an possit ab
uxore repeti, & ipse, ac Societas teneatur illum ei
restituere? Item an possit iussu tria vota simplicia,
& substantialia in Societate emittere sine expresso
consensu uxoris, cum aliis circumstantiis de iure
requisitis in matrimonio consummato? Quæ du-
bitationes supponunt aliam, scilicet, an per vota
simplicia approbata, & recepta in Societate dis-
soluatur matrimonium ratum, non consumma-
tum, quoad ipsum vinculum matrimonij præce-
denti talia vota: nam si dissolueretur, omnis qua-
estio cessaret, nullum enim esset impedimentum
vel irritans, vel prohibens, nullusque consensus
coniugis esset requisitus, cum ipsa omni vinculo, &
obligatione liberanda esset. Solum videtur graui-
ari in dilatione biennij: at illud parui momenti est,
& interdum accidere potest in aliis religionibus:
nam si quis post matrimonium ratum, probauit in
aliqua religione per decem menses, potest illam re-
linquere, & ingredi aliam, & integrum nouitiatum
in ea facere, vt per congregationem etiam Cardina-
lium declaratum est, circa cap. 15. de regular.
fest. 25. Concil. Trident. Illa ergo dilatio tempo-
ris probationis, non infert difficultatem, quam non
posset coniux facile tolerare. Ego verò suppono
nulla vota simplicia facta in Societate dissoluere
matrimonium ratum præcedens: quod infra lib. 4.
c. 2. ostendamus in n. 13. de prædicta dilatione re-
dibit sermo.

XXIV.

Hoc autem supposito, videtur mihi consequen-
ter dicendum primo, neminem debere recipi in So-
cietate post matrimonium ratum sine consensu &
debita conuersione uxoris, nisi fortè ex dispensa-
tione Præpositi Generalis, cum intentione admit-
tendi illum post biennium ad professionem solen-
nem, si rectè probauerit, vel statim dimittendi il-
lum si non fuerit probatus. Deinde consequenter
asserò, si aliter recipiatur ad nouitiatum non posse
ulterius admitti ad simplicia vota, quæ post bien-
nium ab scholaribus, vel postea à coadiutoribus
formati sunt, sine eodem consensu, & conuersione
uxoris. Ratio vtriusque est, quia nullus ligatus
vinculo matrimonij potest licitè assumere statum
repugnantem vsui matrimonij, & non dissoluentè
vinculum eius; status autem Societatis per sola vo-
ta simplicia non dissoluit vinculum matrimonij, vt
dixi, & repugnat vsui eius, cum sit status religiosus:
ergo non potest licitè talis status assumi, inuita ux-
ore: ergo nec potest quis licitè recipi in Societate
in ordine ad illum statum, vel licet sit admissus ad
nouitiatum, non potest postea admitti ad talia vo-
ta, sine prædicta conditione ex parte uxoris. Maior
patet primò ex ratione naturali, quia talis receptio
est in magnam iniuriam uxoris: nam cogeretur, vel
innupta perpetuò manere, si socius nunquam esset
professionem solennem in Societate emissurus, sed
in statu coadiutorum perseveraret, vel saltem per
plures annos etiam ultra decennium: quæ duratio
perpetua, seu vitalis in iure reputatur. Secundo

probatur ex iure: nam ob similem causam statuitur
est; ne post matrimonium ratum ordinetur quis
in sacris, inuita uxore; nam per sacram ordinatio-
nem interdictur vsus, & non dissoluitur matrimo-
nium ratum, vt debeat, ac statuit Ioannes XXII. in
Extrauag. vnica de voto: ergo cum eadem ratio tri-
geat in nostro casu, idem dicendum est. Addo verò
vltimò nihilominus, si talia vota de facto admi-
tantur in Societate, valida esse: quia nullum est ius
per quod irritentur, & tamen hoc non obstant, si
sponsa suum ius petat, negari non debere, nec pos-
se, ne fiat illi iniustitia: debet ergo illi maritus reddi
ad cohabitationem, & vsus matrimonij: & Socie-
tas etiam suo iure ordinario vtens, possit (& cerè
in eo casu deberet) illa vota remittere, & personam
omnino liberam relinquare: si tamen id non faceret,
posset illa persona reddere debitum, non tamen exi-
gere, propter votum castitatis, & mortui uxore non
posset valide aliam ducere, quia votum illud in So-
cietate factum hanc vim habet. Et ob eandem cau-
sam compellendus esset ad Societatem redire, quia
se semel tradidit, & traditio rescissa non est, vt sup-
ponitur.

Alter pars huius impedimenti est seruitus, quæ
est sumpta ex iure communi, & illius etiam memi-
nit Basil. regul. 10. ex fustioribus. Vnde præter supra
tractata præced. tom. in genere de professione reli-
gionis, nihil hic addendum occurrit, nisi, quod si
ceteri iure communi seruitus non irritet professionem,
seclusa vi, & ignorantia, sed inducat obligationem
satisfaciendi domino modo iure præscripto, vt re-
stituendi seruum, qui nihilominus religiosus ma-
net: Attamen in Societate ex vi huius impedimen-
ti, censetur receptionem, & consequenter omnem ad-
missionem in illa fundatam, esse nullam, iuxta ge-
neralem doctrinam, quam statim tradam. Ratio
autem est, quia seruitus absolute, & sine vlla reli-
tione hic ponitur, vt impedimentum substantia-
le. Vltimò autem intelligendum hoc existimo du-
rante seruute, quia non fuisse seruum, sed esse: sicut
ut non fuisse vxoratum, sed esse, ponitur impedi-
mentum, quod aperte verba ipsa significant, vt ser-
uitutis in legibus vinculo ligatum esse. Vnde si quis seruus
manumittatur à Domino, vel ipse quacunque alia
ratione se verè redimat à seruute, eo ipso tale im-
pedimentum aufertur: percipiente autem ad præ-
sentiam Prælatorum perspicere, an expediat talem
personam recipere, propter infamiam aliquam, vel
vilem reputationem, quæ de tali persona semper
manet, & considerato sine Societatis, possit illam
minus idoneam reddere ad eius munera: quanquã
si solum admitteretur ad ministeria temporalia,
minus haberet incommodi. Præterquam quod li-
cet hoc sit verum ex hoc capite, ex alio, scilicet, ex
rigine, talis persona semper erit inhabilis, iuxta ea
quæ inferius addemus.

De vltimo impedimento in fine numeri primi
nihil specialiter occurrit notandum; nam & sen-
sus eius clarus est, & ratio manifesta, quæ in ipsius
constitutione attingitur: Nam recipere talem per-
sonam esset non mediocre damnum ipsius Socie-
tatis, cum ad illius ministeria inepta sit. Quod etiam
est valde consentaneum iuri communi; nam ob ean-
dem causam simile impedimentum irregularita-
tem inducit.

Num supraposita impedimenta talia sint, & in-
gressus, & quacunque incorporatio cum ali-
quo illorum in Societate facta,
nulla sint

Non additur autem in prædictis locis verbum, XXV
quo expressè declaratur, hæc impedimenta talia
esse,

Disputatur
propositum
dub.

esse, vt personam reddant omnino inhabilem ad hunc ingressum, ita vt tam professio, quam omnis incorporatio in Societate inde subsequuta nulla sit: & ideo dubitari potest, an hæc impedimenta talia iudicanda sint. Posset enim quispiam aliquod ex eis tacere, & ita recipi in Societate. Et quamuis cōcedamus in eo grauiter peccare, vt infinuatur in declaratione cap. 2. Examin. lit. A. cum dicitur, *Confessarium debere moneri, vt si quæ verè non respondisset, ea de re eius conscientiam extimulet.* Et merito, quia tale mēdaciū perniciosum est Societati, & in re valde graui, de qua ipsa ius habet interrogandi, & obligandi ad dicendam veritatem, quia potest in graue suum detrimentum redundare: Nihilominus, si hæc impedimenta non inhabilitant personam, receptio facta, & quidquid ex vi illius subsequutum fuerit, tenebit. Nec obligabitur talis persona ad manifestandum postea suum defectum, & delictum; tum quia nemo tenetur se prodere, neque hoc est delictum, quod videatur ad restitutionem obligare: suppono enim in particulari cessare nocumentum Societatis, quia impedimentum est occultum, & in reliquis persona est idonea, & sufficienter inseruit Societati: tum etiam quia non videtur obligandus quis cum tanto damno suo ad refarciendum illud qualecunque damnum Societatis, quod in sola transgressione illius cōstitutionis positum est. Quapropter in tali casu non erit sufficiens remedium, quod *confessor extimulet conscientiam penitentis*: Nam licet ille constiteatur suum delictum, vt tenetur, erit absoluentus, si de peccato doleat, etiam si nolit factum emendare, aut religionem deserere, quia si factum tenuit, ad hoc non tenetur, vel saltem potest probabiliter huic sententiæ conformari: non ergo poterit cōfessor iuste negare illi absolutionem, neque aliquid ei nocere ex vi illius scientiæ per confessionem comparatæ. Multum ergo refert scire in quo gradu hi defectus impediunt hunc ingressum. Et videri quidem potest non esse asserendum, hæc impedimenta reddere personam omnino incapacem, cum in ipsa lege id non sit expressum, nam in his rebus odiosis minor pars sequenda est, vbi rigor non est expressus, imò vbi fauor non repugnat, formalibus verbis legis: hic autem non solum non repugnat, verum etiam est consentaneus generali principio, quod lex prohibens actum non irritat illum, nisi hoc sufficienter exprimat, vt lib. 5. de leg. cap. 25. ostendi.

XXVIII. Nihilominus dicendum cenſeo primum, quodlibet ex his impedimentis reddere personam inhabilem: deinde tam primam receptionem, quam omnem aliam intimiorem admissionem nullam esse nullamque obligationem inducere. Probo singula, atque prima pars ex verbis institutionum sufficienter colligi potest. Nam in cap. 2. Examin. §. 6. post numeratos illos casus subiungitur: *Prædicti casus impedimenta sunt, cum quorum aliquo nemo in Societatem admitti potest.* non enim dixit, *debet*, sed, *potest*, vt intelligatur tam recipienti adimi potestatem, quam recipienti capacitatem: & ideo ibidem in declaratione litera A. dicuntur hæc impedimenta talia esse, quæ à Societate excludant. Et in 1. p. Conſtit. cap. 3. additur: *omnino excludunt*, quæ verba planè significant excludere quantum Societas potuit; porrit autem personas inhabilitare, vt per se constat, & ibidem in declaratione adiungitur: nec Præpositum Generalem, nec totam Societatem, sed solum Summum Pontificem posse in aliquo ex his impedimentis dispensare. Ac denique in 4. p. cap. 3. §. 2. dicitur, cum aliquo ex his quinque impedimentis nullum in Collegiis Societatis inter Scholasticos collocari posse. Fuit ergo sine dubio mens B. Ignatii omnem in hoc negotio auferre potestatem Societati, & consequenter alterum inhabilem reddere; nam hæc duo cor- Franc. Suar. de statu relig. Tom. I V.

relatiua sunt. Quocirca, quando in declaratione capituli 2. p. Conſtit. liter. B. dicitur, *Quoties aliquis deprehensus fuerit aliquod ex quinque impedimentis in Examine dissimulasse, non esse æquum, vt in Societate maneat*, ideo cum hac moderatione dictum videtur, quia regulariter loquendo, etiam non est æquum procurare Pontificis dispensationem, vt maneat; nam sine illa non solum æquum non est, verum nec possibile, si ita manere debet, vt membrum Societatis.

Atque ex his clarè sequitur secunda pars, scilicet, actum esse nullum ex impotentia agentis, & incapacitate passivi. Eadem verò pars certior fieri potest ex alio principio, quod sine acceptione voluntaria religionis, omnis receptio redditur nulla, vt in superiori tomo generatim tractatum est, quia contractus est mutuus, & ideo debet esse eæ vtraque parte voluntarius. Sed in eo casu, quo aliquis occultat huiusmodi impedimentum, acceptatio, seu receptio ex parte Societatis, non est voluntaria, vt pote, dolo, & fraude, per ignorantiam facta in remagni momenti iuxta suam regulam; ergo contractus ille validus non est. Declaratur, quia receptio ex parte Societatis in eo casu habet implicitam conditionem, *Si ita est, quod nullum subest substantiale impedimentum*: ergo non subsistente conditione, consensus perinde se habet, ac si non esset positus. Differt autem inter hanc rationem, & præcedentem, quia si hæc nullitas receptionis solum prouenerit ex occultatione impedimenti, eo quod ignorantia causaret inuoluntarium in recipiente; seclusa illa ignorantia, si Generalis v. g. aliquem reciperet cum illo impedimento, esto ille male faceret, receptio valida esset, quia iam consensus non esset inuoluntarius; at verò iuxta priorem rationem, etiam si ipse Prælatus velit, receptio nunquam erit valida; quia ablata est illi potestas dispensandi, & aliqui impedimentum ipsum irritans est. Et ideo prior ratio est magis per se, & propria; posterior verò moraliter est sufficiens, & efficax, quia receptio cum tali impedimento, moraliter nunquam continget, nisi per putationem, & ignorantiam. Quæ doctrina in simili sumitur ex Nauar. consil. 2. 6. de regularibus.

Tandem vltima pars manifesta est ex dictis, tum quia si fundamentum, id est, prima receptio, est nullum, quidquid in eo fundatur, nullum est; imò receptio ad nouitiatum, non potest alia ratione esse nulla, nisi per ordinem ad professionem, quia reliqua omnia, quæ in ea receptione considerari possunt, sunt facti potius, quam iuris, vt in tom. super. dixi. Tum etiam, quia hoc impedimentum maximè ponitur propter professionem, vel quamcunque incorporationem per vota: ergo ad illam maximè fit inhabilis persona, & in illa maximè est inuoluntaria Societas, quando per ignorantiam illam concedit cum huiusmodi impedimento. Dicere verò potest aliquis, esto professio, vel incorporatio in Societate nulla sit ex parte Societatis, nihilominus ex parte vouentis vota esse valida, ideoque obligare illum ad ea seruanda, vel ad permanendum in Societate: si Societas illum retinere velit, quamuis Societas illum retinere non cogatur. Respondeo (etiam si fortasse alij aliter sentiant) ex tali professione, vel votorum emissionem non oriri obligationem etiam ex parte vouentis, vel ad seruanda vota, si à Societate expellatur, vel ad permanendum in Societate, & admittendam dispensationem in impedimento, etiam si Societas velit eum retinere, & dispensationem impetrare. Hæc latius probanda sunt ex supradictis in præcedenti tom. de professione inuvalida. Nunc breuiter ratio prioris partis est, quia ille non emisit illa tria vota simpliciter, & absolute, sed vt annexa statui religioso Societatis, & traditioni, quæ de seipso fecit: ergo si status ipse fuit nullus,

XXIX.

XXX.

nullus, vota non possunt obligare, quia accessorium sequitur principale; & quia voti obligatio non excedit intentionem volentis, ille autem non intendit se obligare ad seruandam castitatem, vel paupertatem, nisi in tali statu, in quo ab ipsa religione custodiretur & aleretur, neque intendit se obligare ad obediendum, nisi praelatis Societatis, qui etiam essent praelati sui, si autem ipse à Societate eiicitur, iam non habet praelatum aliquem Societatis, qui suus praelatus sit; ergo obligatio talium votorum nulla fuit; quia conditio tacite inclusa ex parte materiz non subsistit. Ratio verò alterius partis est, quia in contractu mutuo æqua debet esse vtriusque partis conditio; ergo si vna non manet obligata ad perseverandum in contractu, neque alia.

XXXI.

Dices, non esse in presenti parem conditionem vtriusque partis, quia religio bona fide, & per ignorantiam accepta; alter verò defraudat religionem. At hoc per accidens est, quid enim si receptus bona fide etiam processit? nam tunc etiam actus est inualidus; ergo tunc saltem erit æqua conditio, & libertas ex utraque parte. Quid etiam si deceptio fuit ex parte Prælati religionis, qui nouit impedimentum, & dissimulauit, cum alius, vel iuris, vel facti inuincibilem ignorantiam haberet; nunquid tenebitur religio eum postea retinere, si ipse velit, & dispensationem impetret? minime, quia vnus Prælati delictum non potest religionem obligare, & præsertim, quia nulla ibi interuenit actio, quæ talem potuerit obligationem inducere. Ergo idem dicendum est ex parte religiosi, quia ipse nullam aliam fecit obligatoriam actionem præter traditionem: illa autem non fuit acceptata; ergo non est vnde maneat obligatio ad perseverandum in ea voluntate, ex parte sua; quia reuera potius esset ad iterum se donandum, facta sua ipsius persona habili per dispensationem, nunquam autem ex donatione non acceptata, similis permanet obligatio, per se loquendo: neque ex matrimonio nullo manet per se obligatio ad iterum faciendum illud, ablato impedimento: Idem ergo est in presenti. Ex fraude autem vel dolo, si intercessit, poterit oriri obligatio ad restituendum religioni sumptus, vel nocumeta, si fortasse ob eam rem aliquid simile passa est, non tamen ad religionem profitendam. Et hæc sufficiunt de prædictis quinque impedimentis, de quibus, postquam hæc omnia scripseramus, ita Cōgreg. VII. generalis can. 26. sanxit; *Impedimenta quinque, que essentialia iuxta Congregationem vocat, irritantia sunt vota simplicia & quamcumque sequentem aliam professionem; quo fit ut qui illis tenent, & inhabiles, & incapaces ipso facto ad Societatem ingressum, & admissionem sint, &c.* Videri etiam hac de re potest decretum 41. & 43. eiusdem VII. Cōgreg.

CAPVT II.

De impedimento ex defectu originis, quousque viget in Societate.

I.

Sÿperest verò adnotandum, quod in quinta Cōgregatione generali Can. 3. additum est, nimirum defectum originis, qui est descensus per lineam aliquam ex genere Iudæorum, aut Saracenorum, quod impedimentum tamen primarium, seu (vt vocat) essentialia non sit instar præcedentium, vnde ad caput sequens absolute reici possit, quia tamen dicta congregatio eius rationem summo opere habendam voluit in admittendo, præsertim ad professionem, operæpretium existimaui tria circa ipsum explicare. Primum est, an licitum fuerit tale impedimentum poni; sed hæc questio generalior est; nam plura sunt huiusmodi statuta, tum in Ecclesiis cathedralibus, tum in collegiis, tum etiam in aliis religioni-

Num. licet
sit tale impe
dimentum
poni.

bus, de quibus omnibus idem queri potest, quod propriè spectat ad materiam, de acceptione personarum, & de beneficiis Ecclesiasticis; nam pro certo supponimus, tale statutum ex genere suo licitum esse, quia non in odium nationis, neque in solo respectu nobilitatis, aut ignobilitatis humane, sed in ratione aliqua ad commune bonum Ecclesiæ, & dei conseruationem pertinentè fundatur. Sufficiensque fundamentum est talia statuta per tot viros doctrina, & sanctitate illustres esse facta. Et, quod caput est, esse per plures Summos Pontifices approbata. In speciali verò hoc confirmat Caietan. tom. 1. opusc. in ult. respons. 6. quia receptio ad religionem prout terminatur ad has, vel illas personas non est debita, sed voluntaria religioni, & ideo libere potest statuere, vt cum tali conditione non admittantur.

Secundum dubium esse potest, an fuerit expeditum in tali religione, & tali tempore addere hoc impedimentum, quod ab ipsis fundatoribus positum non fuerat. Sed hæc questio prudentialis est; vnde, nec ad nos pertinet eam tractare, nec commodè fieri posset, nisi in medium afferendo omnes particulares circumstantias, quæ ad hoc impedimentum addendum Societatem mouere potuerunt, quod nimis esset prolixum, & à nostro instituto multis rationibus alienum. Certum ergo est, decursu temporum potuisse experimento cognosci, aliqua pericula vel incommoda religioni imminere ex consuetudine, & conuictu talium personarum; vel etiam ad bonum nomen totius religionis, vt posset apud seculares omnes habere exultationem conuenientem, ac necessariam ad suam ministeria, vt dicta Congregatio attigit, cum fructu exercenda, necessarium esse non admittere eos, qui hanc notam habent, ac proinde potuisse esse expeditum hoc impedimentum addere, licet in principio positum non fuerit, quia res humane non statim perfecte oriuntur, neque omnia incommoda statim cognoscuntur.

Num Congregatio generalis Societatis potuerit tale statutum condere?

Tertium dubium est, an potuerit Congregatio generalis Societatis tale impedimentum ponere? Quod in questione non vertissem, nisi quæstionem similem à Doctore Nauarro tractatam inuenissem in consil. 26. de regular quod incipit, *Orta sunt grana dubia*. vbi refert capitulum generale Minorum simile institutum fecisse, & inquit, an potuerit id facere, ac respondet, non potuisse: nec dubitat dicere errasse circa illud statutum, quamvis sine peccato, vel omnes, vel maiorem partem eorum Patrum, qui illi capitulo assuerunt, etiam si fuerint sanctissimi, & eruditissimi, vt ipse dicit Nauarrum sequitur Sanchez referens alios lib. 7. de matr. disput. 37. num. 30. Fundamentum est, quia tale statutum est contra ius canonicum; & nullus inferior Papa, potest condere statutum contra canonicum ius, iuxta ea, quæ notantur in cap. *Quid super his*. de maiori. & obedient. Maior probatur, quia iure communi omnes Christiani, non habentes impedimentum canonicum, sunt apti, vt recipi possint in religione approbata; sed hic defectus originis non est impedimentum canonicum, quia nec iure diuino, nec Ecclesiastico positum est, vel late ibi prosequitur, ergo, &c. Secundo argumentatur idem Nauarr. quia circa ea, quæ pertinent ad tria vota solemnium religionis, dispositio pertinet ad sololum Papam. Argumento cap. *cum ad monasterium*. de statu monachorum; ergo nullus inferior Papa potest disponere, vt professio hoc vel illo modo facta valeat, vel etiam non liceat. Hanc verò opinionem leat, vel etiam non liceat. Hanc verò opinionem Emmanuel Rodericus to. 1. regul. quest. 4. 10. art. 1. ita